

Beleidsregel inzake de verstrekking bijzondere bijstand en inkomensondersteunende regelingen 2017

Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Ede;
Gelet op artikel 4:81 Algemene wet bestuursrecht en de artikelen 15, 35, 48, 49, 50 en 51 van de Participatiewet;
Overwegende dat het noodzakelijk is regels vast te stellen voor verstrekking van bijzondere bijstand, inkomensondersteunende regelingen en leenbijstand;
besluit vast te stellen de volgende beleidsregel: Beleidsregel inzake de verstrekking bijzondere bijstand en inkomensondersteunende regelingen 2017

Hoofdstuk I Algemene bepalingen

Artikel 1 Begripsbepalingen

- In deze beleidsregel wordt verstaan onder:
  - inkomen: afwijkend van het inkomen zoals omschreven in artikel 31, 32 en 33 Participatiewet is de inkomensnorm excl. de vakantietoeslag en zonder toepassing van de kostendelersnorm;
  - vermogen: het vermogen zoals omschreven in artikel 34 Participatiewet;
  - draagkrachtruimte: het inkomen voor zover dit uitstijgt boven 130% van de geldende bijstandsnorm;
  - bijstandsnorm: de toepasselijke bijstandsnorm zoals bedoeld in artikel 5 sub c Participatiewet verminderd met de van toepassing zijnde verlaging conform de beleidsregel 'Beleid verlagen uitkering in verband met de woonsituatie en inkomsten uit commerciële verhuur Participatiewet gemeente Ede 2015'. In afwijking van de Participatiewet is de kostendelersnorm (artikel 22a van de Participatiewet) niet van toepassing.
  - schuldentraject: Wet schuldsanering natuurlijke personen (WSNP) of Minnelijk schuldsanering natuurlijke personen (MSNP) via de gemeente of gecertificeerde schuldhulpverlener.
- De inhoud van de overige in deze beleidsregel gebruikte begrippen is gelijkkluidend aan die in de Participatiewet, tenzij daarvan expliciet wordt afgeweken.
- Als de inhoud van een begrip bij de toepassing van deze beleidsregel niet eenduidig blijkt te zijn, bepalen burgemeester en wethouders de nadere invulling c.q. interpretatie van dit begrip.

Artikel 2 Individualiseren

- Van de bepalingen en criteria in deze beleidsregel kan gemotiveerd worden afgeweken als de individuele situatie van de belanghebbende daartoe aanleiding geeft;
  - in het voordeel van de belanghebbende als zijn individuele omstandigheden dit rechtvaardigen;
  - in het nadeel van de belanghebbende als er sprake is van tekortschietend besef van verantwoordelijkheid voor de voorziening in het bestaan.
- Het toe te kennen bedrag aan bijzondere bijstand kan, al dan niet gedurende een bepaalde periode, worden verlaagd indien de belanghebbende tekortschietend besef van verantwoordelijkheid voor de voorziening in het bestaan betoont of heeft betoond.
- Van de vermogensvrijlating conform het bepaalde in artikel 3 lid 1 van deze beleidsregel kan worden afgeweken indien de belanghebbende op het moment van de aanvraag dan wel de beoordeling van de aanvraag beschikt of beschikte over dusdanige liquide, of eenvoudig liquide te maken, middelen dat de belanghebbende daarmee ruimschoots zelf in de kosten kan voorzien.

Artikel 3 Hardheidsclausule

Het college kan in bijzondere gevallen ten gunste van de belanghebbende afwijken van de bepalingen in deze beleidsregels, als toepassing van deze beleidsregels tot onbillijkheden van overwegende aard leidt.

Hoofdstuk II Bijzondere bijstand algemeen en draagkrachtcriteria

Artikel 4 Draagkracht

1. Voor de vaststelling van de draagkracht in het vermogen, zoals bedoeld in artikel 35 van de Participatiewet, wordt al het vermogen dat uitstijgt boven het vrij te laten vermogen als bedoeld in artikel 34 lid 3 Participatiewet in aanmerking genomen.
2. Voor de vaststelling van de draagkracht in het inkomen, zoals bedoeld in artikel 35 van de Participatiewet, wordt de draagkrachtruimte van de draagkrachtperiode volledig in aanmerking genomen.
3. Het inkomen en het vermogen van alle op het zelfde adres woonachtige meerderjarigen die familie of aangetrouwde familie zijn in de eerste en/of tweede graad tellen overeenkomstig het eerste en tweede lid mee voor het bepalen van de draagkracht voor bijzondere bijstand voor duurzame gebruiksgoederen en, indien zij daarvan mede profijt hebben of kunnen hebben, andere vormen van bijzondere bijstand. Artikel 2, derde lid is van overeenkomstige toepassing.

Artikel 5 Draagkrachtperiode

1. De draagkracht in het inkomen wordt vastgesteld voor een periode van één kalenderjaar.
2. Als de aanvraag om bijzondere bijstand betrekking heeft op een voorafgaand kalenderjaar, wordt de draagkracht van dat kalenderjaar in aanmerking genomen.
3. Als er periodieke bijzondere bijstand wordt verstrekt, wordt de draagkrachtperiode afgestemd op de duur van die bijstand en wordt de hoogte van de draagkracht in het inkomen naar evenredigheid vastgesteld.

Artikel 6 Draagkracht en eigen huis

1. Als de belanghebbende eigenaar is van een door hemzelf en eventueel zijn gezin bewoonde woning met bijbehorend erf, heeft belanghebbende recht op bijzondere bijstand voor zover tegeldemaking, bezwaring of verdere bezwaring van het in de woning met bijbehorend erf gebonden vermogen in redelijkheid niet kan worden verlangd. Artikel 11, eerste lid van deze beleidsregel is van toepassing.
2. De artikelen 4 en 5 van deze beleidsregel zijn van toepassing, met dien verstande dat mede van toepassing is de vrijlating van artikel 34 lid 2 onder d Participatiewet.

Artikel 7 De aanvraag

1. Bijzondere bijstand dient, als de kosten zich voordoen, zo spoedig mogelijk te worden aangevraagd.
2. Bijzondere bijstand voor relatief geringe, periodiek voorkomende kosten kan worden aangevraagd in het lopende kalenderjaar.

Hoofdstuk III Leenbijstand en aflossingscriteria

Artikel 8 Leenbijstand

1. De bijzondere bijstand wordt verstrekt in de vorm van een lening indien redelijkerwijs kan worden aangenomen dat de belanghebbende op termijn over voldoende middelen zal beschikken om de desbetreffende noodzakelijke bijzondere kosten te voldoen, of indien de belanghebbende wel over in aanmerking te nemen vermogen beschikt, maar dit binnen een redelijke termijn niet of bezwaarlijk liquide kan maken.
2. De bijzondere bijstand wordt verstrekt in de vorm van een lening indien de noodzaak tot bijstandsverlening het gevolg is van een tekortschietend besef van verantwoordelijkheid voor de voorziening in het bestaan.
3. De bijzondere bijstand wordt verstrekt in de vorm van een lening indien de aanvraag een door de belanghebbende te betalen waarborgsom of een vooruit te betalen huur betreft.
4. Leenbijstand wordt niet verstrekt indien en voor zover de belanghebbende zelf over liquide, of eenvoudig liquide te maken middelen beschikt; de vrijlatingen van artikel 34 Participatiewet zijn daarbij niet van toepassing.

Artikel 9 Aflossing leenbijstand

1. Als leenbijstand wordt verstrekt is hierover geen rentevergoeding verschuldigd, tenzij individuele omstandigheden het vaststellen van een rentepercentage rechtvaardigen.
2. De maandelijks aflossing van verleende leenbijstand wordt bij een inkomen op bijstandsniveau vastgesteld op.
  - a. 5% van de algemene bijstand per maand inclusief vakantietoeslag, respectievelijk

- b. 10% van de algemene bijstand per maand inclusief vakantietoeslag voor personen die in een inrichting verblijven.
  - c. Aflossing is niet van toepassing bij de kostendelersnorm
3. Als leenbijstand is toegekend aan een belanghebbende die een inkomen per maand ontvangt, of nadien gaat ontvangen, dat hoger is dan de voor hem geldende bijstandsnorm, dan kan de in het vorige lid aangegeven aflossingsverplichting per maand worden verhoogd met de helft van het verschil.
4. Als een belanghebbende op een leenbijstand ten minste 36 maanden naar draagkracht heeft afgelost, kan op diens verzoek kwijtschelding worden verleend voor het restant van de lening.

Artikel 10 Gewijzigde omstandigheden

Het overeenkomstig artikel 9 van deze beleidsregel vastgestelde aflossingsbedrag bij leenbijstand kan worden herzien als een wijziging in de omstandigheden van de belanghebbende hiertoe aanleiding geeft.

Hoofdstuk IV Specifieke vorm van bijzondere bijstand

Artikel 11 Bijzondere bijstand bij inkomensafhankelijke regelingen

1. Geen bijstand wordt verleend voor kosten die voortvloeien uit inkomensafhankelijke regelingen, als deze regelingen ook bij een inkomen op of onder bijstandsniveau een eigen bijdrage opleggen.
2. In afwijking van lid 1 kan er voor deze kosten wel bijstand worden verleend indien en voor zover deze kosten een bedrag van € 150,00 per kalenderjaar overschrijden.
3. In afwijking van lid 2 kan in principe geen bijzondere bijstand verstrekt worden voor de inkomensafhankelijke eigen bijdragen die opgelegd worden door het Centraal Administratie Kantoor (CAK).
4. Op de te verstrekken bijzondere bijstand wordt de draagkracht in mindering gebracht. In afwijking van artikel 4 lid 2 van deze beleidsregel wordt het inkomen van belanghebbende boven de voor hem geldende bijstandsnorm volledig als draagkracht in aanmerking genomen.

Hoofdstuk V Bijzondere bijstand voor woonkosten, verhuizing en herinrichting en duurzame gebruiksgoederen

Artikel 12 Woonkostentoeslag bij koopwoning

1. Als een eigen woning wordt bewoond waarvan de woonkosten niet hoger zijn dan het van toepassing zijnde bedrag, genoemd in artikel 13 van de Wet op de huurtoeslag, dan kan een toeslag worden verstrekt. De toeslag is gelijk aan de huurtoeslag die volgens de Wet op de huurtoeslag zou worden ontvangen bij het bewonen van een huurwoning met een rekenhuur gelijk aan de woonkosten. De toeslag wordt alleen verstrekt, indien van belanghebbende in redelijkheid niet verlangd kan worden dat hij de woning verkoopt en een huurwoning betreft. Als van belanghebbende in redelijkheid wel verlangd kan worden dat hij de woning verkoopt en een huurwoning betreft, kan tijdelijk een toeslag worden verstrekt.
2. Onder woonkosten genoemd in het eerste lid wordt verstaan de tot een bedrag per maand herleide kosten die de eigenaar verschuldigd is voor:
  - a. hypotheekrente;
  - b. eigenaarsdeel onroerende zaakbelasting;
  - c. waterschapslasten;
  - d. rioolrecht;
  - e. brand- en opstalverzekering;
  - f. erfpachtcanon;
  - g. eventuele servicekosten; te verminderen met alle tegemoetkomingen voor deze kosten uit enige andere bron.
3. Op de te verstrekken toeslag wordt de draagkracht in mindering gebracht. In afwijking van artikel 4 lid 2 van deze beleidsregel wordt bij de vaststelling van de woonkostentoeslag het inkomen van belanghebbende boven de voor hem geldende bijstandsnorm volledig als draagkracht in aanmerking genomen.
4. Geen woonkostentoeslag wordt verstrekt indien de belanghebbende bij het aangaan van de woonlasten een dusdanig inkomen had, of te verwachten had, dat hij wist of kon weten dat hij de woonlasten niet volledig zou kunnen gaan opbrengen.

Artikel 13 Kosten van verhuizing en herinrichting

1. Als een verhuizing noodzakelijk is omdat de woonkosten niet langer kunnen worden voldaan kan voor aantoonbare, noodzakelijke kosten van verhuizing en herinrichting bijzondere bijstand worden verstrekt.
2. De bijstand op grond van het eerste lid wordt slechts verstrekt als de hoogte van de woonkosten na verhuizing niet meer bedraagt dan het huurbedrag dat is gekoppeld aan de maximale huurtoeslag.
3. De bijstand bedoeld in het eerste lid bedraagt voor de kosten van verhuizing en herinrichting in totaal maximaal € 2.750,00 per huishouden.
4. Lid 1 tot en met 3 zijn van overeenkomstige toepassing indien een verhuizing dringend noodzakelijk is om redenen van sociale aard.
5. Bij verhuizing naar een woning in eigendom wordt geen tegemoetkoming verstrekt.

Artikel 14 Duurzame gebruiksgoederen

1. Als bijzondere omstandigheden in het individuele geval daartoe aanleiding geven, kan bijstand worden verstrekt voor de kosten van aanschaf, vervanging of reparatie van noodzakelijke, duurzame gebruiksgoederen.
2. In de aanschaf of vervanging bedoeld in het eerste lid dient op de goedkoopst mogelijke wijze te worden voorzien, indien mogelijk en redelijk (ook) in de vorm van gebruikte goederen.
3. Bijstand als bedoeld in dit artikel wordt in beginsel verstrekt in de vorm van leenbijstand, met inachtneming van het bepaalde in artikel 11, vierde lid en artikel 12 van deze beleidsregel.

Hoofdstuk VI Periodieke bijzondere bijstand als aanvulling op algemene bijstand

Artikel 15 Verblijf in een inrichting jongeren beneden de 21 jaar

1. Bij verblijf in een inrichting van een belanghebbende van 18, 19 of 20 jaar die geen beroep kan doen op zijn ouders om redenen zoals genoemd in artikel 12 van de Participatiewet, kan bijzondere bijstand worden verstrekt overeenkomstig de bijstandsnormen genoemd in artikel 20, eerste lid onder a Participatiewet.
2. Op de te verstrekken bijzondere bijstand wordt de draagkracht in mindering gebracht. In afwijking van artikel 4 lid 2 van deze beleidsregel wordt het inkomen van belanghebbende boven de voor hem geldende bijstandsnorm volledig als draagkracht in aanmerking genomen.

Artikel 16 Levensonderhoud jongeren beneden de 21 jaar

1. Een belanghebbende van 18, 19 of 20 jaar heeft recht op bijzondere bijstand voor zover zijn noodzakelijke kosten van het bestaan uitgaan boven de toepasselijke bijstandsnorm en hij geen beroep kan doen op zijn ouders om redenen zoals genoemd in artikel 12 van de Participatiewet. De algemene bijstand wordt aangevuld tot de bijstandsnorm van een 21-jarige in dezelfde situatie; de beleidsregel 'Beleid verlagen uitkering in verband met de woonsituatie en inkomsten uit commerciële verhuur Participatiewet gemeente Ede 2015' is daarbij van toepassing.
2. Op de te verstrekken bijzondere bijstand wordt de draagkracht in mindering gebracht. In afwijking van artikel 4 lid 2 van deze beleidsregel wordt het inkomen van belanghebbende boven de voor hem geldende bijstandsnorm volledig als draagkracht in aanmerking genomen.

Hoofdstuk VII Bijzondere bijstand voor re-integratieactiviteiten

Artikel 17 Kosten re-integratieactiviteiten

1. Voor aantoonbare, noodzakelijke kosten die een belanghebbende maakt om te kunnen deelnemen aan activiteiten die noodzakelijk zijn om zijn kansen op re-integratie in het arbeidsproces te vergroten en die niet op grond van een andere regeling kunnen worden vergoed, kan bijzondere bijstand worden verleend.
2. Of de in het eerste lid bedoelde activiteiten noodzakelijk worden geacht om de kansen van de belanghebbende op re-integratie in het arbeidsproces te vergroten, wordt bepaald door burgemeester en wethouders.

Hoofdstuk IX Bijzondere bijstand en minimabeleid voor kinderen

Artikel 18 Tegemoetkoming kosten zwemles

1. Aan een belanghebbende die een inkomen heeft van ten hoogste 130% van de voor hem geldende bijstandsnorm of een schuldentraject volgt of gebruik kan maken van de voedselbank, kan bijzondere bijstand worden verstrekt in de vorm van een tegemoetkoming in de kosten van zwemlessen van zijn ten laste komende kinderen in de leeftijd van 7 en 8 jaar.
2. De tegemoetkoming bedraagt eenmalig € 450,00 per kind als bedoeld in het eerste lid.
3. De zwemlessen moeten gericht zijn op het behalen van het zwemdiploma A.
4. Deze bijstand wordt niet verstrekt als de belanghebbende beschikt of kan beschikken over een vermogen boven het vrij te laten vermogen overeenkomstig artikel 34 Participatiewet.

Artikel 19 Bijzondere bijstand voor een kindpakket voor kinderen op het basis- en voortgezet onderwijs

1. Aan een belanghebbende die een inkomen heeft van ten hoogste 130% van de voor hem geldende bijstandsnorm of een schuldentraject volgt of gebruik maakt van de voedselbank, kan als tegemoetkoming in kosten bijzondere bijstand ('kindpakket') worden verstrekt aan ten laste komend kinderen die basis- of voortgezet onderwijs volgt;
2. Een kindpakket is een pakket dat kinderen in armoede voorziet van tenminste de meeste noodzakelijke behoeften, aangevuld met zaken om mee te kunnen doen aan de samenleving.
3. Als in lid 2 bedoelde noodzakelijke behoeften kunnen in ieder geval aangemerkt worden:
  - a. zomer- en winterkleding;
  - b. een fiets voor een kind dat van het basis- naar het voortgezet onderwijs gaat;
  - c. tegemoetkoming in de kosten van een computer/laptop;
  - d. extra schoolkosten zoals sportkleding, schoolreisje of studiereis.
4. De hoogte van de tegemoetkoming is vastgesteld op:
  - a. € 125,00 per kalenderjaar voor een ten laste komend kind dat basisonderwijs volgt; en op
  - b. € 175,00 per kalenderjaar voor een ten laste komend kind dat het voortgezet onderwijs volgt.
5. Voor een ten laste komend kind kan slechts één maal per kalenderjaar een aanvraag voor de tegemoetkoming worden aangevraagd.
6. Deze tegemoetkoming wordt niet verstrekt als de belanghebbende beschikt of kan beschikken over een vermogen boven het vrij te laten vermogen overeenkomstig artikel 34 Participatiewet.

Artikel 20 bijzondere bijstand laptop en/of fiets

1. Aan een belanghebbende die een inkomen heeft van ten hoogste 130% van de voor hem geldende bijstandsnorm of een schuldentraject volgt of gebruik maakt van de voedselbank, kan voor zijn kind éénmalig een laptop en/of fiets krijgen als dat kind gaat deelnemen aan het voortgezet onderwijs.
2. Verstrekken van een laptop en/of fiets geschiedt in natura op een door het college nader te bepalen werkwijze volgens het inkoopbeleid.

Hoofdstuk X Tegemoetkoming kosten maatschappelijke participatie

Artikel 21 Tegemoetkoming voor kinderen (regeling: Meer kinderen meedoen)

1. Aan een belanghebbende die een inkomen heeft van ten hoogste 130% van de voor hem geldende bijstandsnorm, of een schuldentraject volgt of gebruik maakt van de voedselbank, kan voor zijn kinderen een tegemoetkoming worden verstrekt in de kosten voor maatschappelijke participatie.
2. Kosten voor maatschappelijke participatie als bedoeld in het eerste lid zijn kosten voor sportieve, culturele en recreatieve activiteiten bedoeld om mee te doen aan de maatschappij.
3. De tegemoetkoming is bedoeld voor zijn ten laste komende kinderen in de leeftijd van 6 tot en met 17 jaar.
4. De tegemoetkoming bedraagt € 200,00 per kind per kalenderjaar.
5. De leeftijd van het kind op 1 januari van het kalenderjaar is bepalend voor de vraag of een kind tot de doelgroep behoort.
6. Deze tegemoetkoming wordt niet verstrekt als de belanghebbende beschikt of kan beschikken over een vermogen boven het vrij te laten vermogen overeenkomstig artikel 34 Participatiewet.
7. De tegemoetkoming bedoeld in het derde lid wordt overgemaakt aan de vereniging, organisatie of instelling die de activiteit levert.

Artikel 22 Tegemoetkoming voor volwassenen (regeling: Meer volwassenen meedoen)

1. Aan een belanghebbende die een inkomen heeft van ten hoogste 130% van de voor hem geldende bijstandsnorm kan een tegemoetkoming worden verstrekt in de kosten voor maatschappelijke participatie.
2. Kosten voor maatschappelijke participatie als bedoeld in het eerste lid zijn kosten voor sportieve, culturele en recreatieve activiteiten bedoeld om mee te doen aan de maatschappij.
3. De tegemoetkoming is bedoeld voor belanghebbenden van 18 jaar en ouder.
4. De tegemoetkoming bedraagt € 200,00 per persoon per kalenderjaar.
5. De leeftijd van de belanghebbende op 1 januari van het kalenderjaar is bepalend voor de vraag of belanghebbende tot de doelgroep behoort.
6. Deze tegemoetkoming wordt niet verstrekt als de belanghebbende beschikt of kan beschikken over een vermogen boven het vrij te laten vermogen overeenkomstig artikel 34 Participatiewet.
7. De tegemoetkoming bedoeld in het derde lid wordt overgemaakt aan de vereniging, organisatie of instelling die de activiteit levert.

Hoofdstuk XI Bijzondere bijstand collectieve zorgverzekering

Artikel 23 Collectieve zorgverzekering

1. De gemeente Ede zet ten behoeve van inwoners met een inkomen van ten hoogste 130% van de voor hem geldende bijstandsnorm in samenwerking met een zorgverzekeraar een collectieve zorgverzekering met een of meer aanvullende pakketten op;
2. De voorwaarden voor toetreding tot deze collectieve zorgverzekering en de verstrekkingen die deze verzekering biedt worden nader uitgewerkt in uitvoeringsregels.
3. In afwijking van deze beleidsregel is bij vaststelling van de hoogte van de bijstandsnorm artikel 27 van de Participatiewet niet van toepassing.

Hoofdstuk XII Betaling, intrekking en terugvordering van de bijstand

Artikel 24 Betaling van de bijzondere bijstand

1. De periodieke bijzondere bijstand die met toepassing van deze beleidsregel wordt verstrekt, wordt maandelijks uitbetaald overeenkomstig artikel 45 van de Participatiewet.
2. Eenmalige bijzondere bijstand die met toepassing van deze beleidsregel wordt verstrekt wordt betaald op het eerste betalingsmoment volgend op de datum van toekenning.
3. Bijzondere bijstand kan, als dat doelmatig wordt geacht, rechtstreeks worden uitbetaald aan een derde.

Artikel 25 Intrekking en terugvordering

1. Burgemeester en wethouders kunnen een besluit op grond van deze beleidsregel geheel of gedeeltelijk intrekken als:
  - a. het besluit is gebaseerd op onjuiste of onvolledige gegevens, feiten of omstandigheden;
  - b. toegekende bijzondere bijstand niet is aangewend voor de bestemming waarvoor deze werd aangevraagd; of
  - c. de bijstand is toegekend tot een te hoog bedrag.
2. Bijzondere bijstand, die als gevolg van een besluit als bedoeld in het eerste lid ten onrechte is uitbetaald, kan worden teruggevorderd, evenals bijzondere bijstand die is uitbetaald tot een te hoog bedrag.

Hoofdstuk XIII Overgangs- en slotbepalingen

Artikel 26 Overgangsbepaling

Aanvragen die worden gedaan op of na 1 januari 2017 worden beoordeeld conform het beleid dat gold voor 1 januari 2017, indien de bijzondere bijstand betrekking heeft op een periode gelegen vóór 1 januari 2017.

Artikel 27 Slotbepalingen

1. Deze beleidsregel kan worden aangehaald als "Beleidsregel inzake de verstrekking bijzondere bijstand en inkomensondersteunende regelingen 2017".
2. De 'Beleidsregel inzake de verstrekking van bijzondere bijstand, inkomensondersteunende regelingen en leenbijstand 2015' wordt ingetrokken.

3. Deze Beleidsregel treedt in werking op de achtste dag na die van bekendmaking.

*Burgemeester en wethouders,
secretaris w.g. VAN DELDEN
burgemeester w.g. VAN DER KNAAP*

Toelichting 'Beleidsregel inzake de verstrekking bijzondere bijstand en inkomensondersteunende regelingen 2017'

Algemeen

Het recht op bijzondere bijstand is vastgelegd in artikel 35 Participatiewet. Voor de verstrekking van bijzondere bijstand is het niet noodzakelijk dat de belanghebbende algemene bijstand ontvangt. Ook hij die beschikt over een ander inkomen, dat niet toereikend is om bepaalde uit bijzondere omstandigheden voortvloeiende noodzakelijke kosten van het bestaan te voldoen, kan een beroep doen op bijzondere bijstand. Zijn draagkracht is dan van belang. Draagkracht kan zitten in het inkomen, maar ook in het vermogen.

De bijstandsnorm is in principe voldoende voor de algemene noodzakelijke bestaanskosten.

Als een belanghebbende in bijzondere omstandigheden verkeert waardoor hij (incidenteel) hogere kosten heeft dan waarin de algemene bijstand voorziet, kunnen burgemeester en wethouders bijzondere bijstand verstrekken, rekening houdend met de draagkracht.

Geen recht op bijzondere bijstand bestaat voor zover een beroep kan worden gedaan op een voorliggende voorziening die, gezien haar aard en doel, wordt geacht voor de belanghebbende toereikend en passend te zijn. Het recht op bijstand strekt zich evenmin uit tot kosten die in de voorliggende voorziening als niet noodzakelijk worden aangemerkt.

De beleidsregel geeft een aantal algemene kaders aan, zoals de draagkrachtsystematiek en de aanvraagtermijn. Daarnaast worden enkele veel voorkomende vormen van bijzondere bijstand behandeld. Ook wordt (niet limitatief) aangegeven in welke gevallen bijstand in de vorm van een lening wordt verstrekt. De beleidsregel geeft middels artikel 2 de ruimte om te individualiseren. Daarnaast geeft artikel 16 Participatiewet zelfs de mogelijkheid om, als er sprake is van zeer dringende redenen, bijstand (daaronder begrepen bijzondere bijstand) te verlenen aan een belanghebbende, terwijl er eigenlijk sprake is van een uitsluitingsgrond.

Hoofdstuk I Algemene bepalingen

Artikel 1 Begripsbepalingen

Er wordt voor wat betreft het begrippenkader en de achterliggende ideeën zoveel mogelijk aansluiting gezocht bij de Participatiewet. Dit vereenvoudigt de uitvoering.

Een uitzondering geldt voor het begrip bijstandsnorm. Bij dit begrip, zoals gebruikt in deze beleidsregel, is ervoor gekozen geen rekening te houden met de kostendelersnorm. De reden hiervoor is dat berekening van de draagkracht van niet-bijstandsgerechtigden hiermee makkelijker wordt. Daarbij kan een belanghebbende bijzondere kosten, waarvoor bijzondere bijstand wordt aangevraagd, vaak niet delen. Berekening van de norm is exclusief vakantietoelage.

Het inkomensbegrip kan voor de uitvoering van de bijzondere bijstand als uitgangspunt gelijk zijn aan het inkomensbegrip voor de beoordeling van de algemene bijstand. In artikel 32 Participatiewet is omschreven wat inkomsten zijn. In artikel 31 Participatiewet wordt omschreven welke inkomsten voor de vaststelling van de algemene bijstand niet meetellen. Het gaat dan bijvoorbeeld om kinderbijslag, huurtoeslag, bepaalde belastingkortingen, gemeentelijke premies voor arbeidsinschakeling en inkomsten van minderjarige kinderen. Het is consequent om in het geval van bijzondere bijstand in het algemeen dezelfde lijn te volgen. Hierdoor wordt tevens voorkomen, dat de fiscale jonggehandicaptenkorting draagkracht verhogend zou gaan werken.

Een opmerking moet echter worden gemaakt bij de inkomstenvrijlating van maximaal € 199,00 (bedrag per 1 januari 2016; het bedrag wordt regelmatig aangepast) per maand gedurende maximaal zes maanden in een periode van 18 maanden, bij deeltijdarbeid door een bijstandsgerechtigde (artikel 31 lid 2 onder n Participatiewet). en de inkomstenvrijlating van maximaal € 125,97 (bedrag per 1 januari 2016, het bedrag wordt regelmatig aangepast) per maand bij deeltijdarbeid voor een bijstandsgerechtigde (artikel 31 lid 2 onder y). Deze vrijlatingen zijn nadrukkelijk gekoppeld aan het ontvangen van algemene bijstand en de veronderstelling dat deze premie bijdraagt aan uitstroom uit de algemene bijstand dan wel stimulering om arbeid in loondienst te verrichten. Bij het verlenen van bijzondere bijstand aan een persoon die algemene bijstand (met deze vrijlating) ontvangt, kan deze vrijlating wel buiten beschouwing blijven. Bij het verlenen van bijzondere bijstand aan een persoon die géén algemene bijstand ontvangt, is dit echter niet aan de orde. De inkomsten uit arbeid zijn dan volledig in aanmerking te nemen.

In artikel 33 lid 5 Participatiewet is bepaald, dat bij de algemene bijstand aan personen die pensioenge-rechtigd zijn een gering bedrag aan particuliere pensioenuitkering buiten beschouwing wordt gelaten (per 1 januari 2016 is dat € 19,60 voor een alleenstaande). Bij de draagkrachtbepaling voor de bijzondere bijstand blijft dit bedrag eveneens buiten beschouwing.

Het begrip vermogen kan worden afgeleid uit artikel 34 lid 1 onder a Participatiewet en artikel 34 lid 2 onder a. Zie hiervoor verder de toelichting op artikel 2, lid 3 en op artikel 3, lid 1.

Het inkomen van een minderjarig gezinslid telt niet mee, tenzij het gaat om bijzondere bijstand ten behoeve van juist deze minderjarige en er aan de kant van de minderjarige een substantieel inkomen is waarmee hij geacht kan worden geheel of gedeeltelijk te voorzien in de onderhavige kosten.

Artikel 2 Individualiseren

Het eerste lid voorziet in de mogelijkheid om te individualiseren. De toepassing van de algemene regels kan in een individueel geval tot een ongewenst resultaat leiden. Van deze algemene regels kan dan gemotiveerd worden afgeweken. Dit kan zowel in het voordeel van de belanghebbende zijn, als in diens nadeel. In artikel 3 Hardheidsclausule is het individualiseringsprincipe ten voordeel van de belangheb-bende beschreven.

Het tweede lid voorziet in de mogelijkheid om de bijzondere bijstand, die op zich wel volgens de bepa-lingen en criteria wordt toegekend, toch lager vast te stellen bij wijze van sanctie. Er is hier een koppeling met artikel 18 Participatiewet en de afstemmingsverordening bedoeld in artikel 8 lid 1 onder a Partici-patiewet. Als de belanghebbende bijvoorbeeld een aanzienlijke reserveringscapaciteit in zijn inkomen had, maar deze niet heeft benut en daardoor een beroep doet op bijzondere bijstand, moet dit gevolgen kunnen hebben voor de toekenning. Zie ook artikel 10, tweede lid.

In het derde lid is geregeld dat op basis van een individuele afweging kan worden afgeweken van de vrijlating van het volledige bedrag aan vermogen dat bij de algemene bijstand geldt. Dit kan zich bij-voorbeeld voordoen als bij de beoordeling van de aanvraag wordt geconstateerd, dat de belangheb-bende bijstand vraagt voor relatief geringe kosten, terwijl hij zelf over een dusdanig bedrag beschikt dat hij de kosten zonder enig probleem zelf kan dragen.

Artikel 3 Hardheidsclausule

Bij het toepassen van de hardheidsclausule wordt op basis van de Edese visie invulling gegeven aan individueel maatwerk en billijkheid op individueel niveau. Dit geschiedt in de uitvoeringspraktijk via methodisch werken en onder andere op basis van casuïstiek het nader uitwerken en vastleggen in (uitvoerings)besluiten. De verplichting om zo nodig af te wijken van beleidsregels geldt op basis van artikel 4:84 van de Awb.

Hoofdstuk II Bijzondere bijstand algemeen en draagkrachtcriteria

Artikel 4 Draagkracht

Bij het verstrekken van bijzondere bijstand moet rekening worden gehouden met de draagkracht van belanghebbende. Burgemeester en wethouders kunnen bepalen welk deel van het vermogen en inkomen van de belanghebbende boven de bijstandsnorm bij de vaststelling van de draagkracht in aanmerking wordt genomen (artikel 35 lid 1 Participatiewet). Daarbij zijn de vrijlatingen zoals die gelden voor de algemene bijstand niet zonder meer van toepassing.

Bij de toelichting op artikel 1 is al aangegeven, dat desalniettemin voor het inkomensbegrip zoveel mogelijk aansluiting wordt gezocht bij de algemene bijstand.

Voor wat betreft het vermogen geldt eveneens, dat veelal aangesloten wordt bij het vermogensbegrip in de Participatiewet zoals dat volgt uit de combinatie van artikel 34 lid 1 onder a en artikel 34 lid 2 onder a Participatiewet. Daarmee wordt voorkomen dat bij elke aanvraag bijzondere bijstand van iemand met een bijstandsuitkering telkens een tijdrovend onderzoek (drukkend op de uitvoeringslasten) moet worden gedaan naar de actuele vermogenspositie. Op zich is beschikbaar vermogen natuurlijk wel een onderdeel van de middelen waarover de belanghebbende beschikt. Daarom is onder artikel 2, lid 3 opgenomen dat aanwezig vermogen onder omstandigheden wel een reden kan zijn om de aanvraag af te wijzen.

Bij inkomen boven de voor de belanghebbende geldende bijstandsnorm (bepaald met toepassing van het gemeentelijk beleid) wordt de draagkrachtruimte vastgesteld. De draagkrachtruimte is ingevolge de definitie in artikel 1 het verschil tussen het werkelijke inkomen van belanghebbende en 130% van de voor belanghebbende geldende bijstandsnorm. Wat in deze beleidsregel met bijstandsnorm wordt bedoeld, is opgenomen in artikel 1 lid 1 sub d.

De draagkrachtruimte wordt aangemerkt als draagkracht. Het is in overeenstemming met de gedachte dat de belanghebbende in eerste instantie zelf verantwoordelijk is voor de voorziening in de kosten van zijn bestaan, dat hij zijn inkomen boven 130% van de bijstandsnorm ook aanwendt voor zijn kosten. Voor de draagkrachtberekening voor klanten die in het minnelijk traject of de WSNP zitten. Zijn twee opties mogelijk. 1. Het VTLB verhogen met het bedrag van de periodieke kosten (bijvoorbeeld bewindvoering (indien mogelijk)). 2. Draagkracht berekenen en rekening houden met de woonkosten en zorgkosten. De overige reserveringen in het nominaal bedrag kunnen worden aangewend als draagkracht. In de volgende situaties is het nodig bij de bepaling van de draagkracht af te wijken van de basisregels:

bij de beoordeling van het recht op een woonkostentoeslag (artikel 14 van deze beleidsregel) wordt 100% van de draagkrachtruimte in het inkomen in aanmerking genomen. Het inkomen boven het voor belanghebbende geldende bijstandsniveau moet volledig voor de betaling van de woonkosten worden aangewend. Als de draagkrachtruimte niet volledig wordt ingezet zal er ongelijkheid ontstaan. De belanghebbende met een inkomen boven bijstandsniveau zou dan een hogere woonkostentoeslag ontvangen dan de geldende huurtoeslag bij dat inkomen.

bij de beoordeling van het recht op bijzondere bijstand voor personen jonger dan 21 jaar die in een inrichting verblijven (artikel 16 van deze beleidsregel).

bij de beoordeling van het recht op bijzondere bijstand voor personen jonger dan 21 jaar die extra bestaanskosten hebben doordat zij zelfstandig wonen (artikel 17 van deze beleidsregel). Als dit niet gebeurt, heeft deze groep uiteindelijk meer te besteden dan personen in een vergelijkbare omstandigheden die 21 jaar of ouder zijn en die algemene bijstand ontvangen.

bij de beoordeling van het recht op bijzondere bijstand voor inkomensafhankelijke eigen bijdragen (artikel 18), omdat anders wordt voorbijgegaan aan het feit dat deze bijdragen juist aan een bepaald inkomen zijn gekoppeld.

De berekening wordt gemaakt over de volgens artikel 5 van deze beleidsregel vastgestelde draagkrachtperiode.

Met het derde lid wordt beoogd het inkomen en vermogen van alle inwonende meerderjarige familieleden tot in de tweede graad in sommige gevallen mee te laten tellen voor het bepalen van de draagkracht. Het is billijk dat voor de bijzondere bijstand mede naar deze draagkracht wordt gekeken in gevallen waarin het gaat om bijstand voor zaken waar de inwonende van mee profiteren. In het bijzonder zal het dan kunnen gaan om bijstand voor duurzame gebruiksgoederen. Van de aanschaf van (bijvoorbeeld) een wasmachine profiteert immers niet alleen de aanvrager, maar ook de inwonende familieleden. Bij het beoordelen van de draagkracht wordt voor de genoemde personen in ieder geval de van toepassing zijnde norm buiten beschouwing gelaten.

Als het gaat om een aanvraag voor duurzame gebruiksgoederen zou de Individuele inkomenstoeslag van het jaar van aanvraag tot de draagkracht gerekend kunnen worden. De Individuele inkomenstoeslag is van origine immers onder meer bedoeld om grotere uitgaven te doen op het gebied van huisraad. Omdat de bijstand voor duurzame gebruiksgoederen veelal in de vorm van een lening zal geschieden, en daarbij toch al wordt gekeken naar het aanwezige banksaldo, heeft het in aanmerking nemen van de Individuele inkomenstoeslag echter feitelijk geen toegevoegde waarde.

De Individuele studietoeslag zou als draagkracht gerekend kunnen worden. Echter gezien het doel van deze toeslag is dit niet wenselijk. De individuele studietoeslag is namelijk bedoeld voor mensen met een arbeidshandicap van wie is komen vast te staan dat zij niet in staat zijn het minimumloon te verdienen met voltijds arbeid en wordt verstrekt als de belanghebbende 18 jaar of ouder is. De belanghebbende moet recht hebben op studiefinanciering (WSF2000) of een tegemoetkoming op grond van de WTOS. De individuele studietoeslag is bedoeld als stimulans om toch een stap te zetten om naar school te gaan of een studie te volgen. Ook biedt het een financiële compensatie voor het feit dat het voor deze groep vaak moeilijk is om de studie te combineren met een bijbaan.

Artikel 5 Draagkrachtperiode

De draagkrachtperiode is de periode waarover de draagkracht wordt vastgesteld. Er wordt uitgegaan van een periode van een kalenderjaar (het jaar waarop de kosten betrekking hebben). Hebben de kosten zich in een eerder kalenderjaar voorgedaan dan de aanvraag is gedaan, dan is dus het moment waarop de kosten zich voordeden relevant voor het bepalen van het kalenderjaar.

In lid 3 is bepaald dat bij periodieke bijzondere bijstand (bijvoorbeeld een woonkostentoeslag of bewindvoeringskosten) de draagkrachtperiode naar evenredigheid wordt vastgesteld, Dat kan zowel langer als korter dan een kalenderjaar zijn.

Artikel 6 Draagkracht en eigen huis

Met dit artikel is bedoeld te benadrukken dat belanghebbenden met een (aanzienlijk) eigen vermogen in de vorm van een eigen woning niet bij voorbaat zijn uitgesloten van het recht op bijzondere bijstand. De extra vrijlating van vermogen gebonden in de woning bedraagt (per 1 januari 2016) € 49.900 (artikel 34 lid 2 onder d Participatiewet). Naar deze extra vrijlating wordt in artikel 5 verwezen. Als het vermogen van de belanghebbende, gebonden in de woning, lager is dan het hierboven bedoelde bedrag, brengt dit zijn aanspraak op bijzondere bijstand dus niet in gevaar. Het kan voorkomen, dat de belanghebbende die voor bijzondere kosten komt te staan, wel over vermogen boven de vrijlating beschikt in zijn woning, maar dat dit niet liquide kan worden gemaakt (als bijvoorbeeld alles vastzit in de woning). In dat geval kan artikel 10 uitkomst bieden (leenbijstand).

De waarde van de woning dient te worden bepaald op de waarde in het economisch verkeer bij vrije oplevering. Veelal zal een globale waardebeoordeling voldoende zijn om te beoordelen of de belanghebbende onder de vermogensvrijlating blijft, of juist ver daar over heen gaat. Een aankoopprijs, recente taxatie, de laatst bepaalde WOZ-waarde e.d. kan hiervoor een ijkpunt zijn. Bij hogere en/of langdurige bijzondere bijstand kan het nodig zijn om tot taxatie over te gaan. De kosten daarvan komen voor rekening van de belanghebbende en worden opgeboekt bij de te verstrekken leenbijstand. Er kan zoveel

mogelijk aansluiting worden gezocht bij het gemeentelijk beleid met betrekking tot de krediethypotheek voor algemene bijstand, zij het dat vestiging van een hypotheek in veel gevallen niet doelmatig zal zijn.

Artikel 7 De aanvraag

Het college zal bij de beoordeling van een aanvraag om bijzondere bijstand zich steeds de volgende vier vragen moeten stellen, in onderstaande volgorde:

Doen de kosten zich voor?

Zijn de kosten in het individuele geval noodzakelijk?

Vloeien de kosten voort uit bijzondere individuele omstandigheden?

Kunnen de kosten worden voldaan uit de bijstandsnorm, het vermogen en het inkomen voor zover dit meer bedraagt dan de bijstandsnorm?

Voorts geldt ook voor de bijzondere bijstand in principe het verbod om bijstand te verlenen met terugwerkende kracht. Met het verbod op bijstandsverlening met terugwerkende kracht moet ten aanzien van de bijzondere bijstand echter niet te rigide worden omgegaan. In de aard van de bijzondere omstandigheden kan immers besloten liggen dat het niet goed mogelijk is een aanvraag in te dienen voordat de kosten opkomen. Vasthouden aan het verbod op bijstandsverlening met terugwerkende kracht zou in die gevallen betekenen dat de functie van de bijzondere bijstand danig wordt uitgehold. Bij bijzondere bijstand moet het dus om praktische redenen mogelijk zijn dat bijstand wordt verstrekt voor kosten die zich eerder hebben voorgedaan. Om te voorkomen dat kosten van langere tijd geleden nog worden aangevraagd (wat moeilijk te beoordelen is) is het wel wenselijk dat de aanvraag geschiedt zo kort mogelijk nadat de kosten zich voordoen. Bij relatief geringe, periodiek voorkomende kosten kan zelfs worden aangevraagd in het lopende kalenderjaar.

Het moment van aanvraag is bepalend. Is de aanvraag niet tijdig ingediend dan kan dit een reden zijn om de kosten niet meer te vergoeden, zeker als inmiddels al in de kosten is voorzien. Opgemerkt zij, dat de mogelijkheid om hierin te individualiseren natuurlijk aanwezig blijft.

Hoofdstuk IV Leenbijstand en aflossingscriteria

Algemeen

Als algemene opmerking over leenbijstand kan worden gesteld, dat het niet zozeer gaat om het verschil tussen bijzondere of algemene bijstand, maar over de vorm waarin de bijstand, voor zover die toegekend kan worden, uiteindelijk gegoten wordt.

De hoogte van de lening wordt concreet vastgesteld op de noodzakelijke kosten, waarbij rekening wordt gehouden met de eigen middelen voor zover die aanwezig zijn. Bij leenbijstand dient te worden gekeken naar de laagst mogelijke verstrekking. Verwacht mag worden dat de belanghebbende de hoogte van zijn besteding zoveel mogelijk beperkt, bijvoorbeeld door het doen van een goedkopere aanschaf, waaronder mede begrepen goederen in hergebruik.

Voor de toekenning van leenbijstand gelden zoveel mogelijk de algemene regels van bijzondere bijstand, met dien verstande dat aan een belanghebbende die over liquide, of liquide te maken middelen beschikt, uiteraard geen leningen worden verstrekt. Hiervoor komen in principe alle middelen in welke vorm dan ook in aanmerking, en met name ook het vermogen dat bij de bepaling van het recht op algemene bijstand wordt vrijgelaten.

Verder geldt ook hier, dat bijstand alleen aan de orde is als er geen voorliggende voorziening is (Sociale Bank Centraal Gelderland). In acute noodsituaties kan hiervan worden afgeweken.

Artikel 8 Leenbijstand

Leenbijstand is ook aan de orde als de belanghebbende op termijn over middelen gaat beschikken met betrekking tot de bijstandperiode. Die middelen kunnen bijvoorbeeld vastzitten in een onverdeelde boedel na een scheiding, in een onverdeelde nalatenschap of een bancaire tegoed dat niet meteen beschikbaar is. Het begrip "op korte termijn" hoeft niet al te krap te worden geïnterpreteerd; de verdeling van een onverdeelde boedel kan immers wat tijd in beslag nemen. Overigens dient er, ook als er in eerste instantie bijzondere bijstand om niet is verstrekt, wel steeds overgegaan te worden tot terugvordering, als blijkt dat de belanghebbende nadien alsnog over middelen beschikt met betrekking tot de bijstandperiode (artikel 58 Participatiewet). Lid 1 biedt ook de mogelijkheid om aan de eigenaar van een eigen woning leenbijstand te verstrekken.

Als de noodzaak tot bijstandsverlening het gevolg is van tekortschietend besef van verantwoordelijkheid voor de eigen voorziening in het bestaan, wordt bijstand als lening toegekend.

Omdat de belanghebbende een waarborgsom weer terug zal ontvangen, wordt bijstand hiervoor als lening verstrekt. Als belanghebbende huur vooruit moet betalen en hij daar zelf niet toe is staat is, kan bijstand worden verleend (als de noodzaak vaststaat). Deze bijstand heeft ook de vorm van een lening, omdat de belanghebbende nadien alsnog over inkomen gaat beschikken met betrekking tot de periode waarop ook de huur betrekking heeft.

Artikel 9 Aflossing leenbijstand

De aflossingscriteria worden toegepast op (bijna) alle vormen van leenbijstand. Een uitzondering is de lening die wordt verstrekt in afwachting van vrijkomende middelen; dan dient de lening te worden ingelost als die middelen vrijkomen. Bij de bepaling van de aflossingscriteria is aangesloten bij het advies

van de Nederlandse Vereniging voor Volkskrediet (NVVK). Dit leidt voor belanghebbenden met een inkomen op bijstandsniveau tot vaststelling van het aflossingspercentage op 5% van de toepasselijke maandelijkse bijstandsnorm (inclusief vakantietoeslag). Voor belanghebbenden die in een inrichting verblijven wordt de aflossingsruimte op 10% gesteld.

Bij een inkomen boven bijstandsniveau ontstaat al snel een aanmerkelijk hogere aflossingscapaciteit, welke als uitgangspunt ook deels (voor de helft) gebruikt moet worden (derde lid). Hetgeen aan inkomensbestanddelen bij de beoordeling van de draagkrachtruimte voor bijzondere bijstand buiten beschouwing blijft, blijft ook bij de beoordeling van de aflossingscapaciteit buiten beschouwing. Uitgangspunt is verder, dat leningen steeds volledig moeten worden terugbetaald. Er wordt zo ook een beroep gedaan op de eigen verantwoordelijkheid van de belanghebbende, om een lening zo laag mogelijk te houden.

Toch kan het voorkomen, dat er omstandigheden zijn dat het niet wenselijk is om een belanghebbende met een laag inkomen gedurende zeer lange tijd te laten aflossen. Daarom moet het mogelijk zijn om na verloop van tijd kwijtschelding te verlenen voor een restant. Dit mag echter geen automatisme zijn. Kwijtschelding kan alleen aan de orde zijn als er tenminste 36 maanden correct en naar draagkracht, conform de systematiek van deze beleidsregel, is afgelost. De belanghebbende dient hier zelf om te verzoeken.

Voor de toekenning van een verzoek is van belang, in hoeverre de belanghebbende een verwijt te maken was ten aanzien van het ontstaan van de noodzaak van de lening; leenbijstand voor huurachterstanden, achterstallige energienota's e.d. die zijn ontstaan terwijl de belanghebbende wel inkomen had, zijn als verwijtbaar te beschouwen. Ook is van belang in hoeverre de belanghebbende een verwijt te maken is ten aanzien van het langdurig blijven hebben van een lage aflossingscapaciteit. Van de belanghebbende mag immers worden verwacht, dat hij alles in het werk stelt om een dusdanig inkomen te verwerven dat hij zijn verplichtingen kan nakomen. Het niet voldoende meewerken aan uitstroom en daardoor bijstandsafhankelijk blijven maakt, dat kwijtschelding van een restant van een leenbijstand niet aan de orde is. Bij de beoordeling kan aangesloten worden bij de criteria die gebruikt worden bij de Individuele inkomenstoelage.

Als aan de belanghebbende uitstel van aflossing is verleend, telt de periode van uitstel niet mee om tot de termijn van 36 maanden te komen. Als de belanghebbende eerst nog elders moet aflossen, bijvoorbeeld bij de Sociale Bank Centraal Gelderland, moet hij daarna alsnog de volledige termijn op de leenbijstand aflossen.

Als er meerdere malen leenbijstand is toegekend, worden deze afzonderlijk behandeld.

Artikel 10 Gewijzigde omstandigheden

De omstandigheden van de belanghebbende zijn een momentopname. Het is gerechtvaardigd om, als de financiële situatie van de belanghebbende verandert, tot herziening van het aflossingsbedrag over te kunnen gaan. Onder een wijziging kan ook worden verstaan een wijziging van de op de belanghebbende van toepassing zijnde bijstandsnorm.

Hoofdstuk IV Specifieke vorm van bijzondere bijstand

Artikel 11 bijzondere bijstand bij inkomensafhankelijke regelingen

Het komt voor dat er voor specifieke regelingen ook een (relatief geringe) eigen bijdrage verschuldigd is bij een inkomen op bijstandsniveau. Te denken valt aan gefinancierde rechtsbijstand of een eigen bijdrage voor thuiszorg of kraamhulp. Als de overheid die de regeling heeft ingesteld van mening is dat er bij een minimum inkomen ook een eigen bijdrage moet worden voldaan, onderschrijft de gemeente Ede dat in principe. Het gaat dan om kosten, die naar het oordeel van het college kunnen worden voldaan uit de algemene bijstandsnorm. Ook kan soms de redenering worden gevolgd, dat het gaat om (weliswaar incidenteel voorkomende) algemene kosten. Daarvoor hoeft geen bijzondere bijstand te worden verleend.

In de praktijk blijkt echter, dat dergelijke eigen bijdrage soms kunnen cumuleren tot een hoogte, waarvan niet meer in redelijkheid kan worden gesteld dat deze nog uit de algemene bijstandsnorm kunnen worden voldaan. Daarom is bepaald dat, indien dergelijke kosten een bedrag van € 150,00 per kalenderjaar te boven gaan, voor het meerdere toch bijzondere bijstand worden verstrekt.

Lid 3 bepaalt dat de inkomensafhankelijke eigen bijdrage die opgelegd wordt door het Centraal Administratie Kantoor (CAK) niet meegenomen wordt bij de berekening van de cumulatie. De eigen bijdragen die opgelegd worden door het CAK heeft de gemeente Ede verzekerd bij Menzis - collectieve zorgverzekering GarantVerzorgd. De deelnemers aan dit collectief kunnen maximaal € 400,00 vergoed krijgen voor deze eigen bijdragen.

Hoofdstuk V Bijzondere bijstand voor woonkosten, inrichtingskosten en duurzame gebruiksgoederen

Artikel 12 Woonkosten bij koopwoning

Woonkostentoeslag voor de woonlasten van een eigen woning is soms mogelijk. Hiervoor bestaat immers de voorliggende voorziening van de huurtoeslag niet.

Alvorens overgegaan kan worden tot het toekennen van bijzondere bijstand, moet wel de noodzaak van de kosten vaststaan. Het is niet vanzelfsprekend, dat de gemeente via langdurige (extra) bijstand de gelegenheid geeft om een eigen woning aan te houden. Als de belanghebbende naar een huurwoning

kan verhuizen, waarvan hij de huur kan betalen of waarvoor hij een huurtoeslag kan krijgen, is er immers geen noodzaak. Vandaar dat is bepaald dat er alleen recht op deze woonkostentoeslag bestaat, indien in redelijkheid niet kan worden verlangd dat de belanghebbende verhuist. Als dit wel kan worden verlangd, is een toeslag slechts tijdelijk mogelijk.

De woonkostentoeslag voor een eigen woning wordt berekend volgens de systematiek van de huurtoeslag. Het verschil met een huurwoning is de bepaling van de woonkosten.

De aflossing van de hypotheek en daarmee vergelijkbare betalingen worden niet als woonkosten meegenomen omdat de aflossing leidt tot vermogensvorming. Als voor de woning enige andere tegemoetkoming wordt ontvangen dan wordt deze van de woonkosten afgetrokken. Het totale bedrag aan subsidiabele woonkosten is dan uitgangspunt voor de bepaling van de woonkostentoeslag.

De draagkracht in het inkomen boven de bijstandsnorm wordt voor 100% in aanmerking genomen.

Indien in de woning meer vermogen zit dan de vrijlating genoemd in artikel 34 lid 2 onder d Participatiewet (per januari 2016 € 49.900) wordt de bijzondere bijstand als lening verstrekt met toepassing van artikel 10, eerste lid.

Opgemerkt zij, dat de belanghebbende over de betaalde hypotheekrente veelal een belastingteruggaaf ontvangt of kan ontvangen. Als de belanghebbende de teruggaaf maandelijks ontvangt, moet hier bij de vaststelling van de bijzondere bijstand al rekening worden gehouden. Wel moet aan de hand van de belastingaangifte en de belastingaanslag achteraf nog worden bepaald, of met het juiste bedrag rekening is gehouden. Zo nodig dient er correctie (en terugvordering) plaats te vinden. Als de belanghebbende de teruggaaf in zijn geheel pas achteraf regelt met zijn belastingaangifte, dient er eveneens correctie (en terugvordering) plaats te vinden.

Geen woonkostentoeslag wordt verstrekt indien de belanghebbende een woning koopt terwijl hij een dusdanig inkomen heeft, of te verwachten heeft, dat hij weet of kan weten dat hij de woonlasten niet volledig zal kunnen gaan opbrengen. Te denken valt bijvoorbeeld aan het door middel van uitkoop van de ex-partner blijven wonen in een eigen woning na echtscheiding.

Artikel 13 Kosten van verhuizing en herinrichting

Dit artikel geeft de mogelijkheid om een belanghebbende die een huurwoning of koopwoning verplicht moet verlaten omdat de woonkosten gemeten naar zijn inkomen te hoog zijn (bijvoorbeeld bij een tijdelijke toeslag ex artikel 14 van deze beleidsregel, of indien de woonkosten boven de huurtoeslaggrens liggen), een tegemoetkoming te verlenen in de kosten van verhuizing en herinrichting. Voorwaarde is dat bij het betrekken van de dure woning de bijstandsafhankelijkheid redelijkerwijs niet voorzienbaar moet zijn geweest. Voorwaarde is ook dat de nieuwe huur niet meer bedraagt dan het huurbedrag dat is gekoppeld aan de maximale huurtoeslag. Pas in een dergelijke situatie zijn de woonkosten tot een aanvaardbaar niveau teruggebracht. Ook bestaat dan recht op een huurtoeslag. Voor het bepalen van de hoogte van de vergoeding is wel de draagkracht (op jaarbasis) van belang; die wordt in mindering gebracht op het totaal van het uit te keren bedrag.

Ook sociale omstandigheden kunnen de oorzaak zijn van de noodzaak tot verhuizing. De sociale factoren kunnen onder andere een rol spelen bij de mogelijkheid voor een oudere om langer zelfstandig te blijven wonen. Dit past in het totale ouderenbeleid van de gemeente Ede. Ook de Verordening voorzieningen maatschappelijke ondersteuning kent een vergoeding voor verhuis- en inrichtingskosten. De Wmo gaat vóór op de bijstandsverlening. Bij de beoordeling van de bijstand zal moeten worden gezien of deze voorliggende voorziening van toepassing is. Omdat de Wmo de gevallen van medische noodzaak geacht wordt af te dekken, zal bij bijstandsverlening de aandacht eerder gericht zijn op sociale redenen.

Bij verhuizing naar een eigen woning (koopwoning) wordt geen tegemoetkoming verstrekt. Veelal zal de belanghebbende dan vanuit de verkoop van de te verlaten woning middelen beschikbaar hebben (gehad).

De bijstand voor de kosten van verhuizing en inrichting wordt 'om niet' verstrekt. Bijstand wordt in principe 'om niet' verstrekt tenzij anders in de wet staat vermeld. Slechts kosten van herinrichting zouden voor leenbijstand in aanmerking kunnen komen omdat zij gezien kunnen worden als duurzame gebruiksgoederen. Gezien de specifieke aard van de verstrekking is er voor gekozen deze kosten in zijn totaliteit 'om niet' te verstrekken.

Artikel 14 Duurzame gebruiksgoederen

Volgens artikel 51 Participatiewet kan bijzondere bijstand voor de kosten van noodzakelijke duurzame gebruiksgoederen worden verstrekt in de vorm van een geldlening of borgtocht, dan wel in de vorm van bijstand om niet. In het oog moet worden gehouden dat ook in de algemene bijstandsnorm een post begrepen is voor reservering voor duurzame gebruiksgoederen. De kosten van de aanschaf van duurzame gebruiksgoederen zijn normaal gesproken algemene bestaanskosten. Tijdige reservering is in overeenstemming met de gedachte dat de belanghebbende in eerste instantie zelf verantwoordelijk is voor de voorziening in de kosten van zijn bestaan. Ook is daarmee in overeenstemming dat bijstand voor duurzame gebruiksgoederen zoveel mogelijk als lening wordt verstrekt, en dat de belanghebbende deze lening ook terugbetaalt. Als belanghebbende niet vooraf heeft kunnen of willen reserveren, dan moet hij dat achteraf doen in de vorm van de terugbetaling van de lening. Voor de verstrekking van een geldlening is de aflossing geregeld in artikel 11 van deze beleidsregel. De aflossingsbedragen worden afgestemd op de omstandigheden van de belanghebbende. Alvorens een lening voor noodza-

kelijke duurzame gebruiksgoederen wordt verstrekt, dient vast te staan dat de belanghebbende niet zelf over (liquide of liquide te maken) middelen beschikt. Van de belanghebbende met een laag inkomen mag worden verwacht dat hij zijn bestedingen aanpast aan zijn eigen inkomensniveau. Standaardbedragen kunnen hier niet onverkort van toepassing zijn. Voor de belanghebbende die door omstandigheden in aanmerking komt voor een lening voor de kosten van een min of meer volledige woninginrichting geldt eveneens, conform het vorenstaande, dat verwacht mag worden dat hij de kosten zo laag mogelijk houdt. De bijzondere bijstand kan in een acute noodsituatie om niet verstrekt worden.

Hoofdstuk VI Periodieke bijzondere bijstand als aanvulling op algemene bijstand

Artikel 15 Verblijf in een inrichting jongeren beneden de 21 jaar

Jongeren van 18, 19 en 20 jaar die in een inrichting verblijven zijn volgens artikel 13 lid 2 Participatiewet uitgesloten van het recht op algemene bijstand. In principe moeten zij voor zak- en kleedgeld een beroep doen op de ouders. Als op de onderhoudsplicht van de ouders geen beroep kan worden gedaan om redenen zoals genoemd in artikel 12 Participatiewet is het mogelijk bijzondere bijstand te verstrekken. De hoogte van de bijstand wordt afgestemd op de bijstandsnorm voor belanghebbenden beneden de 21 jaar, genoemd in artikel 20 Participatiewet. Alleen jongeren van wie de ouders niet in staat zijn om bij te dragen in het onderhoud van het kind of niet wensen bij te dragen vanwege bijvoorbeeld een verstoorde relatie kunnen in aanmerking komen voor deze vorm van bijzondere bijstand. Zo mogelijk wordt deze bijstand op de ouders verhaald (artikel 62 onder c Participatiewet). De eventuele draagkracht in het inkomen wordt volledig in aanmerking genomen (alles boven de bijstandsnorm).

Artikel 16 Levensonderhoud jongeren beneden de 21 jaar

De landelijke bijstandsnormen voor jongeren beneden de 21 jaar (artikel 20 Participatiewet) zijn gelijkgesteld aan de hoogte van de kinderbijslag. Dit betekent dat de jongere met een bijstandsuitkering in dezelfde mate een beroep op de onderhoudsplicht van de ouders moet doen als de jongere die geen recht op bijstand heeft en van wie de ouders voor hem kinderbijslag ontvangen. Als de jongere aantoonbare hogere kosten heeft (bijvoorbeeld kosten van zelfstandige huisvesting, als die noodzakelijk is) moet hij ook daarvoor een beroep doen op de onderhoudsplicht van de ouders. Als op de onderhoudsplicht van de ouders geen beroep kan worden gedaan om redenen zoals genoemd in artikel 12 Participatiewet is het mogelijk bijzondere bijstand te verlenen.

Bij de beoordeling van een aanvraag van aanvullende bijzondere bijstand door een jongere zal dus allereerst beoordeeld moeten worden of de meerkosten inderdaad noodzakelijk zijn en in hoeverre de ouders een bijdrage kunnen leveren. Als de jongere hogere bestaanskosten heeft die niet noodzakelijk zijn is er geen reden om aanvullende bijzondere bijstand te verstrekken. Niet iedere jongere die ervoor kiest om zelfstandig te gaan wonen kan een recht op (bijzondere) bijstand claimen. Een eigen keuze om (vroegtijdig) zonder voldoende middelen zelfstandig te gaan wonen, dient niet op de gemeente te worden afgewenteld.

Als de ouders financieel niet in staat zijn om bij te dragen in de noodzakelijke extra bestaanskosten van de jongere, bijvoorbeeld omdat zij zelf bijstandsafhankelijk zijn, is bijzondere bijstand mogelijk. Hetzelfde geldt als de ouders hun onderhoudsplicht weigeren na te komen en de relatie zodanig verstoord is dat de jongere redelijkerwijs de onderhoudsplicht niet kan effectueren. In dit geval kan de bijzondere bijstand eventueel (het moet geen gevaar opleveren voor het kind) wel op de ouders worden verhaald.

Bijzondere bijstand zal in zijn algemeenheid dus worden verstrekt wanneer jongeren wegens een verstoorde relatie met de ouders niet meer thuis kunnen wonen en daardoor hogere noodzakelijke bestaanskosten hebben dan andere jongeren.

Aangenomen moet worden dat de jongere in deze situatie dezelfde noodzakelijke bestaanskosten heeft als iemand van 21 jaar, die voor het overige in dezelfde omstandigheden verkeert.

De bijzondere bijstand wordt daarom bepaald op het verschil tussen de hoogte van de algemene bijstand (inclusief toepassing van het gemeentelijk verlagingenbeleid) die de jongere in zijn situatie zou hebben ontvangen als hij 21 jaar zou zijn geweest, en de bijstandsnorm voor een 18, 19 of 20-jarige.

Het kan zijn, dat de jongere wel eigen inkomsten heeft hoger dan zijn jongerennorm voor de algemene bijstand. Deze eventuele draagkracht in het inkomen wordt volledig in aanmerking genomen (alles boven de bijstandsnorm). Als dit niet gebeurt, verkeert deze jongere immers in een voordeliger situatie dan een persoon van 21 of 22 jaar met algemene bijstand.

Hoofdstuk VII Bijzondere bijstand voor re-integratieactiviteiten

Artikel 17 kosten re-integratieactiviteiten

De hier omschreven vergoeding van kosten verbonden aan re-integratieactiviteiten heeft tot doel om eventuele leemten in reeds bestaande onkostenvergoedingen voor dergelijke activiteiten op te vullen. Voor veel vormen van scholing en werkervaring bestaan onkostenvergoedingen op grond van verschillende regelingen. Toepassing van de bijzondere bijstand is pas aan de orde als een voorliggende voorziening ontbreekt. De regeling via de bijzondere bijstand kan worden gezien als een vangnetvoorziening. Noodzakelijke kosten die de belanghebbende voor noodzakelijke re-integratieactiviteiten zelf moet betalen, kunnen via de bijzondere bijstand worden vergoed. Burgemeester en wethouders bepalen

de noodzakelijkheid van een re-integratieactiviteit. Voorbeelden van kosten kunnen zijn: vergoeding cursusgeld, aanschaf studiemateriaal, reiskosten.

Hoofdstuk IX Bijzondere bijstand voor kinderen

Artikel 18 Tegemoetkoming kosten zwemles

Vanwege het wegvallen van de door de gemeente meegefinancierde zwemles via school ontstaat de situatie dat de kosten van zwemlessen voor kinderen volledig ten laste van het budget voor de algemene kosten van het bestaan zouden komen. Deze kosten zijn dermate hoog, dat zij een aanzienlijke belasting zouden vormen voor personen met een laag inkomen. Zwemles wordt voor kinderen wel noodzakelijk geacht. Daarom kan er een tegemoetkoming in de vorm van bijzondere bijstand worden verstrekt aan personen met een laag inkomen.

De doelgroep is afgebakend tot kinderen van 7 of 8 jaar oud. Dat is een normale leeftijd waarop kinderen leren zwemmen. Het moet gaan om zwemles die gericht is op het behalen van zwemdiploma A. De tegemoetkoming bedraagt € 450,00 per kind en is eenmalig.

Artikel 19 Bijzondere bijstand voor een kindpakket voor kinderen op het basis en voortgezet onderwijs

Dit artikel regelt een speciale vorm van bijzondere bijstand. Ten behoeve van kinderen die basis- of voortgezet onderwijs volgen wordt op aanvraag bijzondere bijstand verstrekt voor kosten om te voorzien in de meest noodzakelijke behoeften, aangevuld met zaken om mee te kunnen doen in de samenleving (kindpakket). Denk hierbij aan het verstrekken van vouchers voor basisbenodigdheden zoals een stel zomer- en winterkleding, lessen voor een zwemdiploma (naast de regeling voor diplomazwemmen zoals genomen in artikel 18 van deze beleidsregel), een fiets en andere voorkomende kosten. Maar ook de extra schoolkosten zouden hiervan betaald kunnen worden zoals kosten van schoolreisje of studiereis, aanschaf van sportkleding of schooitas.

Omdat de kosten van oudere kinderen hoger zijn is de waarde van het kindpakket per kalenderjaar voor kinderen op het voortgezet onderwijs maximaal € 175,00 en voor kinderen op de basisschool maximaal € 125,00.

Voor de kinderen kan slechts één maal per kalenderjaar een tegemoetkoming worden aangevraagd. De tegemoetkoming wordt beschikbaar gesteld als de noodzaak is vastgesteld en de kosten daadwerkelijk zijn gemaakt.

Artikel 20 bijzondere bijstand laptop en/of fiets

Aan een belanghebbende die een inkomen heeft van ten hoogste 130% van de voor hem geldende bijstandsnorm of een schuldentraject volgt of gebruik maakt van de voedselbank, kan voor zijn kinderen éénmalig een laptop en/of fiets krijgen bij aanvang van het voortgezet onderwijs.

Hoe deze verstrekking gaat zal nog verder uitgewerkt worden. Er wordt een inkoopprocedure gestart waarin duidelijk wordt welke laptops verstrekt gaan worden en hoe de verstrekking zal gaan plaatsvinden. Dit wordt in een werkinstructie verder uitgewerkt

Hoofdstuk X Tegemoetkoming kosten maatschappelijke participatie

Algemeen

Maatschappelijk participeren is van belang voor een gezonde samenleving. Meedoen biedt plezier en ontspanning en draagt bij aan de ontwikkeling van mensen. Dit kan ook weer bijdragen aan een beter werkzaam leven.

Uit de Minima effectrapportage gemeente Ede 2014 van het Nibud blijkt dat volwassenen onder de pensioengerechtigde leeftijd geen financiële ruimte hebben om maatschappelijk te participeren. Daarom is besloten om ook voor deze groep een regeling te treffen zodat ook zij kunnen meedoen.

De regeling 'Meer kinderen meedoen' is ingevoerd. Kinderen van ouders met een inkomen van 130% de voor hen geldende bijstandsnorm, maar vooral kinderen van ouders die gebruik maken van de voedselbank of een schuldhulptraject, zijn vaak slechter af.

Besloten is om dit project voort te zetten en op te nemen in het algemene beleid van de gemeente. Zo krijgen kinderen de mogelijkheid om structureel mee te doen aan maatschappelijke activiteiten. De regeling is bedoeld voor kinderen van 6 tot en met 17 jaar.

Om ervoor te zorgen dat de doelgroep ook structureel meedoet aan maatschappelijke participatie wordt een instrument ontwikkeld dat hiertoe bijdraagt. Dit doen we in de vorm van een webshop, waarbij de doelgroep een keuze kan maken uit het activiteitenaanbod van de gemeente Ede. De vereniging, het buurthuis of de instelling krijgt de tegemoetkoming dan rechtstreeks overgemaakt.

Artikel 21 Tegemoetkoming voor kinderen (regeling meer kinderen meedoen)

Per kind dat tot de doelgroep behoort, kan de belanghebbende een bedrag van € 200,00 per kalenderjaar ontvangen als tegemoetkoming in de kosten van maatschappelijke participatie van die kinderen.

Artikel 22 Tegemoetkoming voor volwassenen (regeling meer volwassen meedoen)

De volwassene die tot de doelgroep behoort, kan een bedrag van € 200,00 per kalenderjaar ontvangen als tegemoetkoming in de kosten van maatschappelijke participatie.

Hoofdstuk XI Bijzondere bijstand collectieve zorgverzekering**Artikel 22 Collectieve zorgverzekering**

Het is toegestaan om vanuit de bijzondere bijstand een collectieve zorgverzekering, c.q. de deelname daaraan, te bekostigen. Deze collectieve zorgverzekering bestaat in de gemeente Ede ook al enige tijd. Er is voor gekozen om voor deze collectieve zorgverzekering een afwijkende inkomensgrens te hanteren (130%) om zo meer inwoners met hoge zorgkosten tegemoet te komen. Ook is er, in verband met vereenvoudiging van de uitvoering, voor gekozen om de verlaging van de bijstandsnorm als gevolg van een specifieke woonsituatie niet toe te passen (artikel 27 Participatiewet).

Deze specifieke regeling is voor wat betreft de toegang en de verzekerde kosten zo uitgebreid, dat een volledige weergave binnen deze beleidsregel niet zinvol is. Daarenboven kan de inhoud ook jaarlijks wijzigen.

Hoofdstuk XII Betaling, intrekking en terugvordering van de bijstand**Artikel 24**

De periodieke bijzondere bijstand wordt (zo mogelijk) gelijk met de algemene bijstand maandelijks verstrekt. De eenmalige bijzondere bijstand kan met een tussentijdse betaling worden verstrekt. Als het zinvol is, kan de bijzondere bijstand ook rechtstreeks aan derden worden overgemaakt. Dit kan het geval zijn als de bijstand bedoeld is voor een concrete aanschaf bij die derde, of als het om enigerlei reden handiger is om de betaling niet via de belanghebbende te laten lopen. Ook kan hiermee worden voorkomen, dat de bijzondere bijstand uiteindelijk niet wordt besteed om de bijzondere kosten te voldoen waarvoor deze is aangevraagd en toegekend.

Artikel 25

Indien bijzondere bijstand om enige reden ten onrechte of tot een te hoog bedrag is toegekend, moet de mogelijkheid bestaan de toekenning aan te passen of in te trekken. Eveneens, als bijzondere bijstand niet blijkt te zijn aangewend voor het doel waarvoor deze is toegekend. Het logische gevolg daarvan is, dat hetgeen ten onrechte of teveel is uitbetaald, wordt teruggevorderd. Dit is ook aan de orde als het toekenningsbesluit wel juist was, maar er om enigerlei reden toch teveel is uitbetaald.

Hoofdstuk XIII Overgangs- en slotbepalingen**Artikel 26**

De overgangsregeling voorziet erin dat het beleid van 2016 toegepast dient te worden op aanvragen die betrekking hebben op dat jaar, ook als deze pas in 2016 zijn ingediend.

Artikel 27

De ingangsdatum van het nieuwe beleid dient te worden aangegeven. De geldigheid van het beleid hoeft niet naar de toekomst te worden begrensd. Het huidige college of het opvolgende college kan immers desgewenst op elk moment de uitgangspunten voor de bijzondere bijstand en daarmee het beleid anders vaststellen.